

Živá voda, z. s.

Výroční zpráva 2020

Výroční zpráva za rok 2020

OBSAH

ÚVODNÍ SLOVO	3
ZÁKLADNÍ INFORMACE	4
VIZE A POSLÁNÍ	5
VEŘEJNÉ AKCE	6
OCENĚNÍ	13
MÉDIA	14
VÝZKUM A VÝVOJ	16
FINANCE	18
DONOŘI A PODPOROVATELÉ	19
PARTNEŘI	20

Motto:
***Naším největším pokladem
je voda a půda***

ÚVODNÍ SLOVO

Rok 2020 se nejen v ČR, ale po celém světě nesl v duchu covidové pandemie. Byl plný zásadních a přitom zcela nečekaných změn, plný obav a smutných událostí.

I přesto, dá se říct téměř zázrakem, se nám jako spolku v tomto roce podařilo dosáhnout mnoha důležitých úspěchů, o kterých věříme, že prospějí do budoucna nejen české krajině a jejím obyvatelům. Hlavním z těchto úspěchů byl bezpochyby rozjezd školení lokálních koordinátorů v Modelu Živá krajina (dříve Model Zdoňov).

Vytvoření této sítě schopných a motivovaných lidí, kteří si stejně jako my uvědomují vážnou situaci spojenou s eskalující změnou klimatu a chtějí se věnovat návratu vody do krajiny, nám přineslo mnoho krásných lidských a zároveň profesionálně přínosných kontaktů.

Můžeme již nyní říci, že se nám podařilo iniciovat vznik celorepublikového hnutí, o kterém ještě bude hodně slyšet, a které doufejme bude motorem potřebné a výrazné změny v přístupu českého státu k adaptaci na změnu klimatu a péči o krajinu.

Přejeme příjemné čtení!

za spolek Živá voda
Jiří Malík, předseda

ZÁKLADNÍ INFORMACE

Jméno organizace:	Živá voda, z. s.
Sídlo organizace:	Dubno – Kleny 29, 552 03 Provodov – Šonov
Založení organizace:	25. duben 2005
Právní forma:	spolek
Statutární zástupci:	Jiří Malík, předseda výboru Ing. Jan Domáň, místopředseda výboru Mgr. Monika Hovádková, Dis., místopředsedkyně výboru
Kontakt:	jirimaliko3@gmail.com
Web:	www.zivavoda.biz
Facebook:	facebook.com/SpolekZivaVoda

Spolek **Živá voda** byl založen v CHKO Broumovsko. Zde zpočátku leželo těžiště naší práce, a to nejen v oblasti zádrže vody. Spolek **Živá voda** realizoval v minulých 15 letech řadu opatření na ochranu a celoplošnou zádrž vody. Svépomocí jsme realizovali několik tůní a revitalizací, doplnil a připomínkoval plány péče ohledně zádrže vody.

Spolek **Živá voda** od roku 2015 vyvíjí pod vedením Jiřího Malíka koncept nazvaný **Model Živá krajina**, který je univerzálně použitelným nástrojem k nápravě české krajiny a její adaptaci na změnu klimatu. Unikátem tohoto přístupu je, že se ho dokáže naučit prakticky každý člověk s dostatečnou motivací a chutí se učit novým věcem. Klimatická změnapostupuje a máme málo času – proto potřebujeme participativní řešení, **do kterého se mohou zapojit po proškolení aktivní občané** (lokální koordinátoři) z celé ČR.

Naším cílem je tedy **pomocí Krajinového plánu** adaptace ČR na klimatickou změnu obnovit vodní režim v ČR/EU a zmírnit dopady klimatu - **adaptovat ČR na klimatickou změnu**.

Dojde tak nejen k nápravě krajiny, ale i obnově biodiverzity, snížení eroze, retardaci vody v hydromelioračních systémech. Navržené zdrsnění krajiny, bude mít i protipovodňový efekt. Řešíme povodí ideálně od pramene, v rozsahu nejméně 10 km².

Toto unikátní know-how umožní řešit či výrazně zmírnit všechny akutní problémy současné české krajiny: sucho, přívalové povodně, vodní i větrnou erozi, a představuje tak nezbytný krok - **komplexní a systémovou renovaci krajiny** a jejího hydrorežimu pro adaptaci české krajiny na klimatickou změnu.

Spolek **Živá voda** spojuje mezioborový tým odborníků zabývajících se ochranou přírody a krajiny včetně vědecké rady know-how Živá krajina.

Profesionálně a nezávisle pracuje na **propojování vědy, výzkumu i praxe**. Systematicky spolupracuje s různými zájmovými skupinami a propojuje jejich aktivity s potřebami ochrany přírody.

S významným zapojením dobrovolníků z řad veřejnosti vypracovává **studie proveditelnosti s konkrétními návrhy opatření** na celoplošnou zádrž vody v daném povodí. Vzdělává odbornou i laickou veřejnost a propaguje ochranu přírody a v neposlední řadě umožňuje naši ambasadorskou činnost nápravy krajiny, lesa a půd v rovině politické, komunální, regionální i národní včetně práce s rezorty příslušných ministerstev, institucí a komisí

ŠKOLENÍ

V roce 2020 jsme konečně spustili unikátní a dlouho připravovaný **systém školení lokálních koordinátorů** našeho know-how **na replikaci Modelu Živá krajina**.

Podařilo se to především díky grantu nadace Open Society Fund v programu Active Citizens Fund (vznikl web **spolecneprotisuchu.cz**).

O tom, že jsme byli ve výzvě úspěšní, jsme se dozvěděli v březnu, právě v době, kdy začínal první covidový lockdown. Organizace těchto akcí mezi covidovými opatřeními nebyla nijak jednoduchá, ale podařila se. Na konci roku 2020 jsme měli přes **70 vyškolených** lokálních koordinátorů. Během roku jsme zvládli uspořádat 3 školení v Broumovském klášteře a 2 školení v objektu naší partnerské organizace Onsendo.

Školení modelu Živá krajina představuje **ucelený systém občanské vědy**. Obnáší úvod do základních oborů nutných pro pochopení jevů v krajině (pedologie, hydrologie, geologie, geografie, kartografie, klimatologie, ochrana přírody, geoinformatika, dálkový průzkum země aj.), dále intenzivní zaškolení pro **práci v programu QGIS a v aplikaci QField**, terénní vycházku, **ucelený výklad** modelu Živá krajina **krok po kroku**, seznámení s “kuchařkou”, katalogem přírodě blízkých opatření užívaných v našem modelu.

Je tedy patrné, že 4-denní školení je nabitě novými informacemi a poznatky. Je také příležitostí pro lokální koordinátory se vzájemně potkat **sdílet zkušenosti** a zažít pocit **společného záměru a motivace**.

Na školení navázal celý **systém ucelené péče a podpory** o naše lokální koordinátory. Patří sem pravidelné **webináře** pro řešení otázek a překážek, **mailing** s novinkami a uzavřená **facebooková skupina** pro sdílení informací. Konzultujeme a scházíme se také naživo.

📍 Školení nových lokálních koordinátorů v Broumovském klášteře.

📍 Součástí školení byla praktická terénní pochůzka v nedaleké obci Křínice.

📍 Exkurze do Jetřichova k tůni vybudované partnerským spolkem Julinka.

📍 Závěrečné společné foto na závěr školení lokálních koordinátorů, Broumovský klášter

OSVĚTOVÉ PŘEDNÁŠKY

Covidová pandemie značně zasáhla do možnosti pořádat veřejné akce. Mnoho jich tedy bylo přesunuto online. Ve výsledku se ale tento trend ukázal jako pozitivní, protože se naše osvětové přednášky dostaly v online prostředí k více lidem.

V roce 2020 slyšelo naši přednášku prezentující problematiku změny klimatu a možnosti adaptace pomocí Modelu Živá krajina asi 7 tisíc lidí.

Přehled hlavních přednášek v roce 2020:

7. 5. 2020 **Adaptace na změny klimatu - Rebel Talk s Jiřím Malíkem**

Přednášku Jiřího Malíka na pozvání Extension Rebellion sledovalo přes 900 lidí

25. 5. 2020 **Živá krajina - jak vzít obnovu krajiny do vlastních rukou**

Přednáška z cyklu Jak nevyschnout, pořádaná iniciativou Pro KRAJinu. Jiří Malík představil kroky pro obnovení malého vodního režimu v ČR pod taktovkou zastupitele Libereckého kraje pana Šedlbauera, sledovalo nás přes 700 lidí

9. 7. 2020 **Jiří Malík: Sucho kolem nás a jak z toho ven**

Přednáška, pořadatel Město Boskovice. Akce se zúčastnilo asi 50 lidí.

22. 9. 2020 **Jiří Malík: O suchu a krajině**

Uspořádala Městská knihovna Choceň, asi 50 účastníků.

23. 9. 2020 **Žíznivá krajina – pomůžou nám přehradý?**

Online debata Jiřího Malíka a Martina Rulíka, 2500 sledujících

2. 12. 2020 **Jiří Malík: Živá voda v České krajině**

Online přednáška pro Skautský institut, 1 804 zhlédnutí

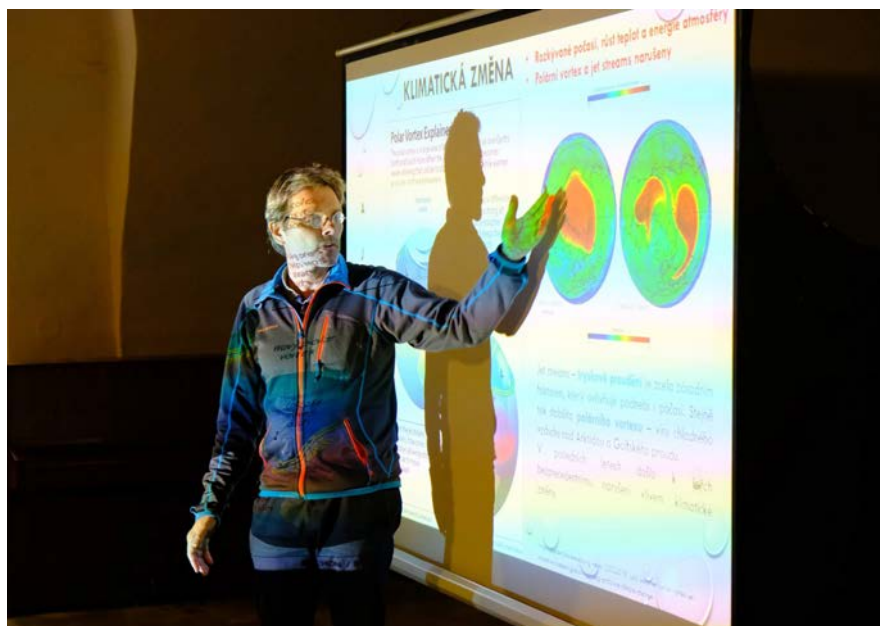
16. 12. 2020 **Jiří Malík: O suchu a krajině**

Online přednáška - pořádala lokální koordinátorka Zuzana Šalplachtová Vanerová, 500 zhlédnutí.

📍 9. 7. 2020 Jiří Malík: Sucho kolem nás a jak z toho ven, Boskovice

📍 9. 7. 2020 Jiří Malík: Sucho kolem nás a jak z toho ven, Boskovice

📍 2. 12. 2020 Jiří Malík: Živá voda v České krajině

DALŠÍ AKCE

12. - 14. 6. 2020 Náš první "tůňbuilding".

Touto slovní hříčkou jsme se rozhodli označovat společné budování tůň, většinou s týmem lidí z konkrétní firmy. První taková akce se konala na Libné v červnovém víkendu. Hlavním hybatelem akce byla firma PROTECHO Solutions s.r.o., která dodala nezbytnou techniku - malý bagřík - a taky 12 nadšených kopáčů.

Fotodokumentace a detaily zde: <https://zivavoda.biz/prvni-tunbuilding-na-svete-svolava-protecho-solutions-s-r-o/>

9. listopadu 2020 Maiwaldova akademie

V rámci mezinárodního projektu EU Green Week jsme pro vás natočili video z exkurze po krajině kolem Křinic na Broumovsku. Věnovali jsme se v něm dobrým i špatným zásahům v krajině na zemědělské a lesní půdě. Krajinou na Broumovsku nás zajímavými komentáři provedl Jiří Malík.

Rozhovory pro média

ČRo, Respekt, Deník N, CNN - Prima news, IDnes a další.

📍 Šťastný majitel pozemku na Libné při nálezů pokladu dražšího než zlato, meliorační trubky, která odvodňovala plánovanou tůň.

📍 10. 5. 2020 „Je pozdě, ale právě začínáme“. Východočeský ekolog nabízí všem šanci, jak uzdravit svůj kraj, týdeník Respekt, foto Matěj Stránský

📍 4. 6. 2020 Jana Kudyvejsová a Jiří Malík ve studiu Českého rozhlasu Hradec Králové, foto: Radka Šubrtová, Český rozhlas

CENY SDGS

Náš projekt Živá krajina získal 2. místo v kategorii Veřejná správa v soutěži o ceny SDGS, pořádané Asociací společenské odpovědnosti. Je pro nás poctou, že jsme se v konkurenci dalších 266 projektů dostali do finále.

Více na <https://zivavoda.biz/ceny-sdgs-zk-2-misto-v-kategorii-verejna-sfera/>

STOCKHOLM WATER PRIZE 2019

Díky hradeckému spolku Mluvme spolu, které navrhlo Jiřího Malíka na udělení ceny Stockholm Water Prize (obdoba Nobelovy ceny za počiny v oblasti vody), jsme skončili s Modelem Zdoňov za rok 2019 v šesti nejlepších projektech světa. Neuvěřitelné se stalo skutkem. Máme tak ověřeno, že námi připravený univerzální model na léčení krajiny a vodního režimu ČR, je ve světě vysoce ceněn.

Více na: <https://zivavoda.biz/model-zdonov-v-sesti-nejlepsich-ve-stockholm-water-price-za-rok-2019/>

WEB A SOCIÁLNÍ SÍTĚ

V roce 2020 vznikl **nový web** spolecneprotisuchu.cz, který uceleně prezentuje naši metodiku a celý proces školení lokálních koordinátorů. Obsahuje také **online mapu projektů**, kde jsou označeni naši lokální koordinátoři podle místa svého působení a jsou zde vidět i povodí, která mapují.

Tento systém umožňuje jednak snadno zaznamenávat rozsah zmapovaného území, jednak si díky němu může každý snadno najít koordinátora ve svém okolí.

Mezi další nově vzniklé komunikační kanály patří uzavřená **facebooková skupina** Společně proti suchu, kde si lokální koordinátoři mohou vyměňovat informace a vzájemně se poznávat a podporovat.

V rámci průběžné podpory lokálních koordinátorů a jejich vzdělávání organizujeme **pravidelné online webináře**, kde odpovídáme na jejich dotazy. Záznam je pro ně později ke shlédnutí na našem **YouTube**.

Abychom vyškolené lokální koordinátory ještě více podpořili, vytvořili jsme pro ně neveřejnou webovou stránku lk.spolecneprotisuchu.cz, která slouží jako informační nástěnka a centrální **rozcestník při hledání informací** týkající se naší práce. Do webové podoby jsme zde přepsali také zmíněné **metodické postupy**, aby k nim měli lokální koordinátoři přístup kdykoliv z terénu při minimálním čerpání mobilních dat.

ŽIVÁ VODA V MÉDIÍCH

Návrat vody, Nedej se, ČT2, 23. 2. 2020

ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/219562248420014/

Je pozdě, ale právě začínáme, Respekt, 10.5. 2020

respekt.cz/tydenik/2020/20/je-pozde-ale-prave-zaciname

Pořad Střepiny, Nova, Jiří Malík, 24. 5. 2020

Po nás poušť?, Občanské noviny, ČT 2, 7. 6. 2020

ceskatelevize.cz/porady/1095913550-nedej-se/220562248430017/

Máte slovo, ČT 1, Jiří Malík, 18. 6. 2020

ceskatelevize.cz/porady/10175540660-mate-slovo-s-m-jilkovou/220411030520024/

Vratme krajině život, Sedmá generace, 24. 8. 2020

sedmagenerace.cz/vratme-krajine-zivot/

Vrátit vodu tam, kde byla. V Česku vzniká síť lidí, kteří se učí tvořit tůně a mokřady, a2larm.cz, 24.12.20

a2larm.cz/2020/12/vratit-vodu-tam-kde-byla-v-cesku-vznika-sit-lidi-keri-se-uci-tvorit-tune-a-mokrady

📍 *Návrat vody, Nedej se, ČT2, 23. 2. 2020*

📍 *Vraťme krajině život, 24. 8. 2020, Sedmá generace*

Za uplynulý rok došlo k zásadním změnám v přístupu ke sběru dat při mapování v terénu. Přešli jsme z komerční mapovací aplikace na open source variantu **QField**, která je celosvětovým standardem v práci s geodaty. Tato změna s sebou přinesla také potřebu vypracování nového metodického pokynu pro nově školené lokální koordinátory. Výsledkem je celkové zjednodušení práce s nasbíranými daty, jejich lepší organizace a ve výsledku i rychlejší zpracování studie.

Navázali jsme spolupráci s Českou zemědělskou univerzitou, Katedrou Tropického zemědělství, která v rámci našich studií proveditelnosti navrhuje agrolesnické prvky. Dále jsme navázali spolupráci s Karlovou univerzitou Praha, Centrem pro otázky životního prostředí, Ústavem pro životní prostředí, Přírodovědeckou fakultou ohledně monitoringu rekondescence půdy a biotopů po realizaci částečného odstavení melioračních systémů.

Dozorujeme dvě bakalářské práce týkající se dálkového průzkumu země pomocí bezpilotních letounů na katedře geoinformatiky při Vysoké škole Báňské - TU Ostrava.

Úzce spolupracujeme s katedrou hydromeliorací a krajinného inženýrství při ČVUT v Praze a to na rozvoji a aplikaci fyzikálně orientovaného modelu pro výpočet povrchového odtoku a míry erozního ohrožení. Na stejné univerzitě spolupracujeme také s katedrou Geomatiky, s níž se podílíme na rozvoji modulu pro práci s katastrálními daty v prostředí QGIS. Vyvíjíme algoritmus pro analýzu archivních map, automatické vyhledávání meliorací z ortofoto. Pro prostředí QGIS vyvíjíme modul pro asistovaný návrh krajinných úprav, nástroje pro analýzu a optimalizaci návrhů opatření s cílem rychlejšího zpracování dat při tvorbě studie.

Dále spolupracujeme s několika státními školami - environmentálně zaměřenou ZŠ Prameny Rousínov (působící v projektovém území) na dlouhodobém vzdělávacím projektu, Přírodní školou Praha na projektu zapojení studentů do mapování krajiny a se střední lesnickou školou Křivoklát.

📍 Foto erozní rýhy z dronu v rámci mapování eroze na ZPF

Výsledkem úspěšné spolupráce mezi spolkem Živá voda a univerzitami je v neposlední řadě podání dvou grantových žádostí do kterých jsou zapojeny ČVUT, VŠCHT, AV ČR, SU a Beleco, z.s.. Jedna žádost s názvem Living Landscape je podána do Norských fondů v rámci programu "Rago" a druhá zahrnuje naši spoluúčast v podaném vědecko-výzkumném projektu Strojový návrh přírodě blízkých opatření pro zlepšení retence vody v krajině v rámci programu TAČR.

Univerzity, firmy a instituce, se kterými byla v uplynulém roce navázána úspěšná spolupráce:

Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava – Hornicko-geologická fakulta - Katedra geoinformatiky;

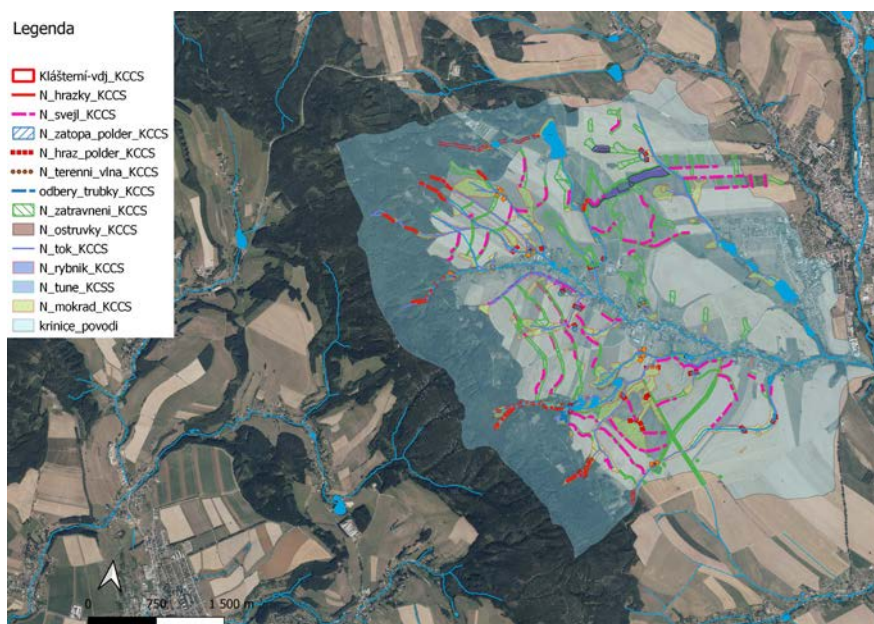
Česká zemědělská univerzita v Praze - Katedra tropických plodin a agrolesnictví, Centrum precizního zemědělství;

Vysoká škola chemicko-technologická v Praze - Fakulta chemicko-inženýrská - Ústav chemického inženýrství;

České vysoké učení technické - Fakulta stavební - Katedra hydromeliorací a krajinného inženýrství;

Akademie věd České republiky - Biologické centrum, Ústav výzkumu globální změny;

Slezská univerzita v Opavě - Fyzikální ústav.

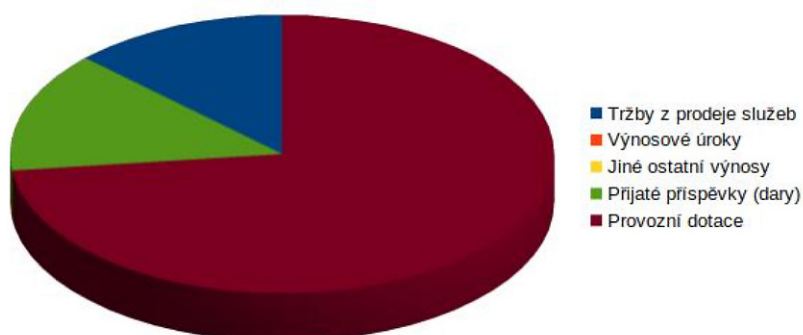
📍 Studie proveditelnosti - Model Křínice. Celkové řešení s vyznačením plochy povodí (18 km²)

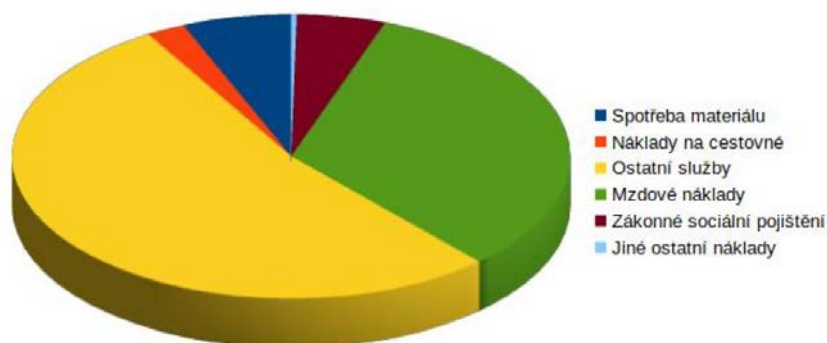
FINANCE

Za výraznou akcelerací našich aktivit v r. 2020 stojí dotace nadace Open Society Fund, významnou roli hráli ale také dary firem a jednotlivců a zisky z naší pozvolna se rozjíždějící zakázkové činnosti - tvorby studií proveditelnosti.

Současný stav zatím bohužel neumožňuje všechny osoby zapojené do našich aktivit zaměstnat, podařilo se to ale alespoň u klíčových pracovníků a v příštích letech se chystáme v tomto trendu pokračovat.

📍 *Struktura rozložení příjmů*

📍 *Struktura rozložení výdajů*

FINANCE

DOTACE SPOLKU ZA ROK 2020

Projekt **Společně proti suchu** - Program Active Citizens Fund financován z Fondů EHP a Norska 2014 – 2021. Zprostředkovatelem fondu v České republice je konsorcium, které tvoří Nadace OSF, Výbor dobré vůle – Nadace Olgy Havlové a Skautský institut. Předmět dotace: školení lokálních koordinátorů a následná mentoring. Výše dotace 2 530 486,- Kč.

Besedy na téma sucho a zádrž vody v krajině - projekt podpořený z rozpočtových prostředků Pardubického kraje v rámci programu **Vzdělávání, výchova a osvěta v oblasti životního prostředí** v Pardubickém kraji pro rok 2020. Výše dotace 20 000,- Kč.

DONOŘI A PODPOROVATELÉ

OSF

MŽP

Protecho solutions

Jablotron

Individuální dárci

Ministerstvo životního prostředí

PARTNEŘI

Za podporu a spolupráci děkujeme našim partnerům:

- **Beleco, z.s.**
- **Český spolek pro agrolesnictví**
- **Grania s.r.o.**
- **Enupro s.r.o**
- **Klášter Broumov - Maiwaldova akademie**
- **Onsendo z.s.**
- **Strategická rada regionu Broumovsko**
- **Platforma pro krajinu**
- **Protecho Solutions, s.r.o.**
- **Via Clarita**
- **Vzdělávací a kulturní centrum klášter Broumov**

